

Etusivu>Kanteen nostaminen>Oikeusapu

Oikeusapu

Ruotsi

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

Ruotsissa itse oikeuskäsittely on maksuton lukuun ottamatta hakemusmaksua, joka on nykyisellään 2 800 kruunua (noin 265 euroa). Vaatimuksissa, joiden arvo on alle 23 250 kruunua (2 200 euroa), hakemusmaksu on 900 kruunua (85 euroa).

Jos oikeusapua myönnetään, valtio maksaa hakemusmaksun.

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Siviilioikeuden alalla on mahdollista saada seuraavanlaista oikeudellista apua:

neuvontapalveluja

oikeusapua.

Näistä molemmista säädetään [oikeusapulaissa \(1996:1619\)](#).

3 Kuka voi saada oikeusapua?

Neuvojen saaminen

Kaikki – mm. luonnolliset henkilöt, yhdistykset ja yritykset – voivat saada neuvontapalveluja kaikissa oikeudellisissa asioissa.

Neuvontapalveluja voi antaa asianajaja tai asianajotoimistossa toimiva muu lakimies. Neuvontapalveluja annetaan korkeintaan kaksi tuntia. Tämän ajan voi jakaa useammalle kerralle. Neuvontapalveluista kerätään maksu, joka on nykyisellään 1 725 kruunua / tunti (noin 164 euroa). Jos neuvontapalveluja saava on vähävarainen, voidaan maksu puolittaa. Lapsille neuvontapalvelut ovat yleensä ilmaisia. Jos maksu puolitetaan, saa neuvoa antanut asianajaja tai juristi jäljelle jäävän osan valtiolta.

Oikeusapu

Oikeusapua voi saada vain luonnollinen henkilö, eli mm. yritykset ja yhdistykset eivät voi saada kyseistä apua. Tietyissä tapauksissa voi myös kuolinpesä olla oikeutettu oikeusapuun. EU:n jäsenvaltioiden kansalaiset ovat yhdenvertaisia Ruotsin kansalaisten kanssa eli heillä on yhtäläinen oikeus saada oikeusapua Ruotsissa.

Oikeusapua voi saada useimpiin oikeudellisiin asioihin (ks. kysymys 4).

Jotta oikeusapua voitaisiin myöntää, on tiettyjen ehtojen täytyttävä:

Hakijan on täytynyt saada neuvontapalvelua vähintään tunti.

Hakijan tulot eivät saa ylittää tulorajaa, joka nykyisellään on 260 000 kruunua.

(noin 27 375 euroa). Tulojen laskennassa otetaan huomioon henkilön taloudellinen tilanne kokonaisuudessaan, esim. lasten elatusapu, omaisuus ja velat.

Hakijalla on oltava tarve oikeusapuun neuvontapalvelun lisäksi, ja tätä tarvetta ei voida muulla tavoin tyydyttää.

Oikeudellisen asian luonteen ja merkityksen, riidan kohteen arvon ja yleisten olosuhteiden perusteella pidetään kohtuullisena, että valtio osallistuu kustannuksiin.

Jos hakijalla on – tai olisi pitänyt olla – oikeusturvavakuutus, tulee sitä käyttää ensisijaisesti.

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Neuvontapalvelut

Kuten edellä kysymyksen 3 kohdalla on mainittu, neuvontapalveluja voi saada kaikkiin oikeudellisiin asioihin.

Tietoja ja neuvoja annetaan esim. seuraavissa asioissa:

avioliittoa ja muuta yhteisasumista koskevat säännöt

avioeroa koskevat säännöt

elatusmaksu

testamentti ja perintö

ostaminen ja sopimuksenteko.

Oikeusapu

Kuten edellä kysymyksessä 3 on mainittu, oikeusapua voi saada useimmissa oikeudellisissa asioissa joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Oikeusapua ei esimerkiksi voi saada asioissa, joissa julkinen puolustusasianajaja tai avustaja voi tulla kysymykseen. Jos henkilö on joutunut rikoksen uhriksi, voi tietyissä tapauksissa kysymykseen tulla asianomistajan oikeusavustaja (ks. [laki 1988:609 asianomistajan oikeusavustajasta](#)). Asianomistajan oikeusavustaja on maksuton rikoksen uhrille. Oikeusavustajan tehtäviin kuuluu asianomistajan avustaminen rikosta koskevien yksityisoikeudellisten vaatimusten esittämisessä, esim. vahingonkorvauksen saamiseksi. Jos henkilölle on järjestetty asianomistajan oikeusavustaja, ei henkilö voi samanaikaisesti saada oikeusapua. Tietyissä tapauksissa vaaditaan erityisiä syitä oikeusavun saamiseen. Esimerkkinä tästä voidaan mainita ulkomailta käsiteltävät asiat sekä asiat, joissa vaade ei selvästi ylitä 23 250 kruunun (noin 2 200 euron) rajaa.

5 Onko kiireellisten tapausten varalle olemassa erityismenettelyä?

Sellaisten tilanteiden varalle, jotka vaatisivat oikeusapuhakemuksen välitöntä käsittelyä ei ole käytössä mitään erityistä menettelyä. Myös näissä tapauksissa noudatetaan yleisiä prosessioikeudellisia periaatteita eli tapaus tullaan ratkaisemaan niin pian kuin mahdollista.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Tuomioistuinlaitos on laatinut yksinkertaisen [hakulomakkeen](#), jossa on ohjeet lomakkeen täyttämiseksi. Lomakkeita saa oikeusapuviranomaiselta ([rättshjälpmyndigheten](#)) ja tuomioistuimista. Lomakkeen voi myös tilata [tuomioistuinlaitokselta](#) ([Domstolverket](#)).

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Kuten edellä kysymyksen 6 kohdalla on mainittu, [hakulomakkeita](#) täyttöohjeineen saa mm. [tuomioistuinlaitokselta](#), jolta saa myös lisätietoja.

Oikeusapuhakemuksessa on oltava tiedot mm. kyseisestä oikeudellisesta tapauksesta ja siitä, tullaanko asiaa käsittelemään ulkomailta, onko asian yhteydessä käytetty neuvontapalvelua, onko oikeusapua hakevalla henkilöllä asian kattava oikeusturvavakuutus tai onko sellainen ollut aikaisemmin sekä tiedot hakijan taloudellisesta ym. tilanteesta. Viimeksi mainitut tiedot täytetään [lomakkeeseen](#), joita saa tuomioistuinlaitokselta.

Hakemukseen ei tarvitse liittää muita asiakirjoja. Ilmoitettujen tietojen vahvistamiseksi voi liittää asiakirjoja.

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Oikeusapuhakemus lähetetään sille tuomioistuimelle tai viranomaiselle, jonka toimivaltaan hakemuksen käsittely kuuluu.

Jos hakemukseen liittyvä oikeudellinen asia on vireillä tuomioistuimessa, lähetetään oikeusapuhakemus tälle tuomioistuimelle. Muussa tapauksessa **oikeusapuviranomainen** päättää oikeusavun myöntämisestä.

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Oikeusapuviranomainen tai se tuomioistuin, joka käsittelee oikeusapuhakemuksen, ilmoittaa kirjallisesti tekemästään päätöksestä.

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

Jos oikeusapua myönnetään, määrätään samalla oikeusavustaja, joka antaa lisätietoja.

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Oikeusavustajaksi voidaan määrätä asianajaja, muu lakimies tai joku muu tehtävään sopiva henkilö. Jos hakija itse ehdottaa sopivaa henkilöä, määrätään hänet oikeusavustajaksi, jos tähän on erityinen syy, eikä siitä aiheudu huomattavia lisäkustannuksia.

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Kun oikeusapua on myönnetty, maksaa valtio seuraavat kustannukset:

Korkeintaan 100 työtunnin korvaus oikeusavustajalle, ellei tuomioistuin toisin päättää.

Kohtuulliset todistelukustannukset yleisessä tuomioistuimessa, työtuomioistuimessa ja markkinatuomioistuimessa.

Kohtuulliset selvityskustannukset jotka ovat tarpeen, jotta oikeusavun saaja voi hyödyntää oikeuttaan, korkeintaan 10 000 kruunuu (noin 1 053 euroon) asti. Asiamiehen kustannukset **oikeudenkäyntikaaren** 42 luvun 17 §:n mukaan.

Haku- ja toimituskulut sekä täytäntöönpanokustannukset.

Kustannukset, joita oikeusapu ei kata, jäävät hakijan itsensä hoidettaviksi. Hakijan on myös mahdollista saada näihin kustannuksiin korvausta vastapuolelta siinä tapauksessa, että hakija voittaa asian käsittelyyn.

Jos oikeusapua myönnetään, tulee avun saajan osallistua kustannuksiin maksamalla oikeusapumaksu. Tämä maksu on tietty prosenttiosuus oikeusavustajan kustannuksista. Maksujärjestelmä käsittää kuusi tasoa, jotka riippuvat avun saajan tuloista. Tulorajat on asetettu porrastetusti.

Korvausosuudet erituloisille vaihtelevat kahden ja 40 prosentin välillä. Se, mihin väliin henkilö sijoittuu ja miten suuren prosenttiosuuden hän joutuu itse maksamaan, määritellään henkilön toimeentulon perusteella. Tämä lasketaan henkilön vuosiansioiden, elatustaakan ja varallisuuden mukaan.

Oikeusapumaksua maksetaan oikeusavustajalle sitä mukaa kun kustannuksia muodostuu.

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa lopuista kustannuksista?

Jos henkilölle myönnetään oikeusapua, tarkoittaa se, että hänellä on oikeus kaikkiin niihin etuihin, joita Ruotsin oikeusjärjestelmään kuuluu (ks. kysymys 12). Osittaista oikeusapua ei siis ole mahdollista myöntää.

Oikeusapujärjestelmän ohella on sitä vastoin mahdollista saada taloudellista tukea tiettyihin oikeudenkäynnin yhteydessä syntyvien kulujen (matkakustannukset tuomioistuimeen, todistajan kustannukset) kattamiseen. Näin ollen voi henkilö, joka on osallisena asiassa ja joka on kutsuttu saapumaan tuomioistuinkäsittelyyn, saada valtiolta korvauksen **matka- ja oleskelukustannuksista**, mikäli sitä pidetään kohtuullisena. (**oikeudenkäyntikaaren** 11 luvun 6 §). Lisäksi valtio voi, jos se on aiheellista oikeusavun saajan taloudelliseen tilanteeseen nähden, maksaa **todistajalle korvauksen** välttämättömistä matka- ja oleskelukustannuksista sekä ajanhukasta. (**oikeudenkäyntikaaren** 36 luvun 24 §). Mahdollisuus saada korvausta matka- ja oleskelukustannuksista tuomioistuinkäsittelyyn saapumisen yhteydessä ei koske oikeushenkilöitä.

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Kyllä, mutta oikeusavustajalle maksettava korvaus kattaa enintään 100 työtuntia. Jos ensimmäisessä oikeusasteessa on jo käytetty 100 tuntia, korvaus ei kata muutoksenhakuoikeusasteen käsittelyä.

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Kun oikeudellisen asian katsotaan päättyneen, oikeusapu luonnollisesti loppuu. Säännön mukaan oikeusavun saaminen loppuu myös silloin kun oikeusavustaja on työskennellyt 100 tuntia. Tuomioistuin voi päättää myös oikeusavun jatkamisesta.

Tietyissä tapauksissa oikeusapu voi lakata etuajassa, esimerkiksi siitä syystä, että henkilö on jättänyt maksamatta oikeusapumaksunsa tai jos henkilö on antanut viranomaisille vääriä tietoja, eikä oikeiden tietojen valossa olisikaan oikeutettu oikeusapuun. Lisäksi oikeusapu voi loppua etuajassa, jos oikeusavustaja on työskennellyt 100 tuntia, eikä tuomioistuin ole myöntänyt jatkoa oikeusavulle.

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Kyllä. Oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta. Jos tuomioistuin on tehnyt päätöksen, valitetaan tästä samoin menettelytavooin kuin muistakin päätöksistä. Samassa yhteydessä kun tuomioistuin kirjallisesti ilmoittaa päätöksestään, ilmoittaa se myös miten siitä voi valittaa. Jos päätöksen on sen sijaan tehnyt oikeusapuviranomainen, voi päätöksestä valittaa **oikeusapulautakunnalle** (*Rättshjälpsnämnden*).

Lisätietoja

Lisätietoja Ruotsin oikeusapujärjestelmästä antaa tuomioistuinlaitos, jolta voi myös tilata hakemuslomakkeita seuraavasta osoitteesta:

Domstolsverket

SE-551 81 JÖNKÖPING

<https://www.domstol.se/>

P. (+4636) 15 5300

Faksi: (+4636) 16 57 21

Päivitetty viimeksi: 08/07/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.